

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO,
DRUŽINO IN SOCIALNE ZADEVE

13 LET
1996 - 2008

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

12. andragoški kolokvij

E-izobraževanje za odrasle – stanje in izzivi

Razprava in zaključki – moderatorka mag. Margerita Zagmajster;
zabeležka razprave na podlagi zvočnega zapisa

Mag. Margerita Zagmajster je podala uvod v razpravo na podlagi rezultatov študije, ki je bila izvedena na ACS leta 2006 – Pregled študija na daljavo na področju izobraževanja odraslih (IO) v Sloveniji. Rezultati študije so pokazali, da je bila v šolskem letu 2005/2006 na področju IO relativno skromna ponudba programov e-izobraževanja (1,86% e-programov) in da jih je ponujalo le okrog 6% izvajalcev IO. Podatki za to študijo so bili pridobljeni v okviru naloge ACS Pregled ponudbe izobraževanja in učenja odraslih. Vsako leto izvajalci programov IO, ki to želijo, posredujejo podatke o svoji izobraževalni ponudbi. V povprečju je v nalogi Pregled ponudbe vključenih približno 300 izvajalcev IO, ki posredujejo podatke o okoli 6.000 programih letno. V nalogi Pregled ponudbe niso zajeti vsi izvajalci na področju IO v Sloveniji, kot tudi ne vsi programi, saj je sodelovanje v nalogi Pregled ponudbe izobraževanja in učenja odraslih prostovoljno. Dve leti kasneje smo na ACS ponovno pregledali podatke o ponudbi programov e-izobraževanja. Med programi je bilo 2,5% programov e-izobraževanja in 9,7% izvajalcev je ponujalo programe e-izobraževanja. Podatki so pokazali rahlo rast programov e-izobraževanja kot tudi izvajalcev programov e-izobraževanja. Večina programov e-izobraževanja je bila tržno naravnanih, s področja računalništva in tujih jezikov.

Povedala je, da s stanjem na področju e-izobraževanja ne moremo biti zadovoljni tudi glede na to, kar smo slišali danes na Andragoškem kolokviju t.j., da so v Sloveniji zagotovljeni relativno ugodni tehnični pogoji v primerjavi z državami EU in tudi, da je motiviranost za to obliko izobraževanja velika.

Razpravo je navezala na vprašanja, ki jih je na koncu svoje predstavitve predstavila že dr. Lea Bregar. V razpravi naj bi poskušali identificirati, kateri so tisti ključni elementi, da se neka izobraževalna organizacija sploh odloči za e-izobraževanje, kakšna je širša sistemska podpora države na tem področju in kakšni so ostali pogoji – pripravljenost, usposobljenost, in zainteresiranost udeležencev izobraževanja. Najprej je pozvala predstavnike tistih organizacij, ki so že imeli svoje predstavitve v okviru današnjega Andragoškega kolokvija in jih zaprosila, da povedo, kaj je bilo v njihovi organizaciji ključno, da so se odločili za e-izobraževanje in kaj je bilo ključno za uspeh.

Mateja Geder je povedala, da je bilo ključno za odločitev za e-izobraževanje to, da se pojavljajo nove ciljne skupine, ki jih do takrat ni bilo mogoče doseči. Ključnega pomena je bilo, kako oblikovati študij, da bo ogovoril potrebe cilje skupine. Višješolski strokovni program Poslovni sekretar, ki so ga pričeli izvajati na daljavo, so

razvili na Dobi. Ta program je kasneje postal javnoveljavni. Lastnosti ciljne skupine so srečevali že skozi razvoj tega višješolskega programa in takrat je bil pisan na kožo ženski populaciji. Ključno za uspeh je bilo poznavanje ciljne skupine. Kot zasebna organizacija pa so imeli podporo vodstva in lastna sredstva za razvoj e-izobraževanja.

Mag. Margerita Zgajmajster jo je vprašala, kaj je bila poglavitna ovira pri uvajanju e-izobraževanja oz. kaj jim je povzročalo največ težav v začetni razvojni fazi e-izobraževanja.

Mateja Geder je odgovorila, da je to zagotovo bil občutek, da niso vedeli, v kakšno okolje se podajajo; niso poznali področja, na katerega so se spustili; niso vedeli, če je to sploh možno in kaj se bo zgodilo. V Sloveniji je bilo takrat premalo dobre prakse, ki jim lahko dala povratno informacijo.

Predstavnik ljudske univerze iz Ormoža je dejal, da se pri njih ukvarjajo predvsem s populacijo s podeželja. Imajo tudi izkušnje z računalniškim opismenjevanjem brezposelnih. Vključena populacija je bila zelo heterogena. Nekateri udeleženci so bili popolnoma računalniško nepismeni. Te je bilo potrebno računalniško opismeniti, da so sploh lahko nadaljevali z izobraževanjem. Za skupine manj izobraženih je potrebno spodbujanje, da se zmanjšajo strahovi pred digitalnim učenjem. Posebno pozornost je potrebno usmeriti k motivaciji.

Mag. Margerita Zgajmajster je prosila za besedo mag. Julijo Bele Lapuh in jo vprašala, kaj je bilo za njih ključno, da so se odločili za e-izobraževanje, kaj je bilo ključno za uspeh in kaj je bila najpoglavitejša ovira.

Mag. Julija Bele Lapuh je odgovorila, da so se za e-izobraževanje odločili po logičnem razmisleku – tehnologija spreminja družbo in spremenilo se bo tudi izobraževanje. Verjeli so v to, da bo e-izobraževanja vedno več, po drugi strani pa so v njem videli priložnost, ne le kako doseči druge ciljne skupine, temveč tudi ponuditi usposabljanje za vsebine, ki bi bile lahko nepokrite in ki so za klasično izobraževanje precej nepriladne. Ovire so še zmerom prisotne, precej je še skepse. Potrebni so še kar nekaj dobrih projektov e-izobraževanja oz. primeri dobre prakse in potem je lažje prepričati tiste, ki so skeptični. Glavna ovira je neznanje in nepoznavanje problematike. Ko bo znanje o e-izobraževanju na višjem nivoju, bo trend razvoja še večji.

Mag. Margerita Zgajmajster je nato vprašala Uršo Mekiš, kaj je bilo za njih ključno, da so se odločili za e-izobraževanje, kaj je bilo ključno za uspeh in kaj je bila najpoglavitejša ovira.

Urša Mekiš je odgovorila, da so spremljali trende v svetu, kjer se je e-izobraževanje pokazalo kot zelo učinkovito. Za njih je bila ključna raziskava o e-izobraževanju, ki so jo izvedli leta 2002. Največja ovira je bilo premalo vedenja o tem, kaj je e-izobraževanje. Obstajajo podjetja, ki so nabavila vso potrebno strojno in programsko opremo, te pa nihče ne uporablja, ker nimajo ljudi, ki bi se s tem ukvarjali. Veliko truda je treba vložiti v to, da podjetjem pokažejo, da je e-izobraževanje koristna stvar in da lahko prinese veliko prednosti.

Mag. Margerita Zgajmajster je predlagala, da bi prešli na drugo vprašanje načrtovano za razpravo t.j. na podporo širšega okolja se pravi sistemske ureditve na področju e-izobraževanja, financiranja ipd. Vprašala je mag. Majo Radinovič Hajdič, kakšna je njihova izkušnja glede na to, da je bil njihov projekt razvoja e-vsebin financiran s strani sredstev strukturnega sklada in države.

Mag. Maja Radinovič Hajdič je povedala, da so jim sredstva strukturnega sklada ponudila možnost razvoja in da so na njihovi ljudski univerzi prvič poskusili z razvojem e-izobraževanja v okviru Phare projekta. E-izobraževanje je razmeroma drago. Moti jo, da se zmerom poudarjajo le formalni programi izobraževanja v

primerjavi z neformalnimi. Zato so se oni odločili za neformalne in za nove vsebine. Ta razvita e-gradiva uporabljajo v okviru točk Centrov vseživljenjskega učenja. Dve točki delujeta v domu ostarelih. Ko računalniško opismenjujejo te starejše ljudi, jih opismenjujejo na teh konkretnih vsebinah. Sredstev za e-izobraževanje je v raznih skladih dovolj, vprašanje pa je, če smo kot izobraževalci prepričani, da to deluje. Pri njih se je izkazalo, da to deluje in da pravilno pripravljena gradiva pritegnejo vse ciljne skupine.

Mag. Margerita Zagmajster je vprašala, če ima kdo še kakšno vprašanje, ki bi ga želel nasloviti na koga od teh, ki so že imeli predstavitev ali pa bi želel še kaj sporočiti oz. vprašati.

Eden od udeležencev razprave je dejal, da je bil z že omenjenim Phare programom storjen velik korak, saj je bilo v Sloveniji opismenjenih okoli 20.000 brezposelnih in to predstavlja nek temelj za e-izobraževanje. Razvoj na področju IKT je deklarativno prednostna naloga, vendar pa je vprašanje, kako se to izvaja v praksi. Pri nas so sredstva integralnega proračuna namenjena v glavnem za nabavo strojne in programske opreme, le nekaj pa je razpisov za razvoj e-programov in predvsem programov za samostojno učenje. V Sloveniji je potrebno na tem področju zadeve urediti sistemsko.

Mag. Margerita Zagmajster je vprašala, ali bi še kdo želel diskutirati.

Mag. Katja Dovžak je dejala, da je področje razvoja e-izobraževanja povezano tudi z drugimi pomembnimi segmenti, ne le z andragoškim področjem. Knjižnice imajo veliko vlogo pri osveščanju, motiviranju in animiranju in so prostor, kjer se ljudje zadržujejo. Veliko ljudi prihaja v zdravstvene domove, tako odrasli kot otroci. Veljalo bi se vprašati, kako nagovoriti ciljne populacije, kako priti do njih. Kar se tiče sistemskega vidika pa bi kazalo v prihodnje razmišljati o tem, kako oblikovati standarde in normative v izobraževanju odraslih. Sedanji standardi in normativi v izobraževanju odraslih se nanašajo na to, kako velike naj bodo skupine v klasičnih oblikah učenja. Treba bo razmišljati tudi o samih verifikacijah in o materialnih in kadrovskih pogojih za izvajanje e-izobraževanja (tudi tutorji in mentorji). Daje pobudo, da bi se v bodoče organizirala konferenca ali delavnica na to temo.

Mag. Margerita Zagmajster se je strinjala, da je ena od ključnih zadev za pospešitev razvoja e-izobraževanja sistemska podpora na področju zakonodaje, sistemsko financiranje s strani države poleg usposabljanja vseh, ki podpirajo e-izobraževanje in zagotavljanja e-vsebin. Predlagala je, da se v priporočila razprave vključi še potreba po poenotenju terminologije na tem področju, saj se v Sloveniji uporabljajo različni izrazi za enake pojme. Glede na to, da je v Sloveniji premalo vedenja o e-izobraževanju in da so različna razumevanja, naj bi bilo eno od priporočil tudi to, da je treba okrepiti promocijo na področju e-izobraževanja.

Mag. Katja Dovžak je še dodala, da obstaja v Sloveniji slaba informacijska pismenost starejših in odraslih, ter da bi lahko s pomočjo mlajše generacije izobraževali tiste ciljne skupine, ki zaradi različnih razlogov tega znanja še nimajo. V Sloveniji že obstajajo primeri dobre prakse. Treba pa bi bilo razmišljati tudi o vsebinah s področja varstva okolja in globalizacije.

Mag. Margerita Zagmajster je še enkrat pozvala udeležence, če bi še kdo želel diskutirati ali pa kaj vprašati. Glede na to, da se ni več nihče prijavil k diskusiji, se je zahvalila vsem predavateljem, diskutantom in udeležencem Andragoškega kolokvija.

Zapisala: mag. Margerita Zagmajster